

Utbildningsinspektion i Ångeltaskolan, Årstaskolan, förskoleklass – årskurs 1–6 samt Årsta sarskola, årskurs 1–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Ångeltaskolan och Årstaskolan den 29–30 mars samt 5–6 april 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ångeltaskolan och Årstaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ångeltaskolan och Årstaskolan intervjuades elever, lärare, elevvårdspersonal, skolledning samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser inklusive sarskolan. Även informella samtal med elever och personal fördes under besöket. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Ängelstaskolan och Årtaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	82
Grundskola	548
Särskola	19

Rektorsområdet består av Årtaskolan och Ängelstaskolan med förskoleklass och årskurserna 1–6. Vid Årtaskolan finns även särskola med träningsklasser i årskurserna 1–10. I rektorsområdet finns tre mindre undervisningsgrupper, en på Ängelstaskolan och två på Årtaskolan. Skolorna är indelade i tre resultatenheter: Ängelstaskolan, Årtaskolan samt Årsta särskola och tillhör det Nordöstra skolområdet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ängelstaskolan och Årtaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

I Ängelstaskolan och Årtaskolan bedöms verksamheterna hålla i stort sett god kvalitet. Vissa förbättringsområden utpekas dock nedan. Ledningen och den interna kommunikationen fungerar enligt inspektörerna bra på båda skolorna. Däremot behöver arbetet med elevinflytande förbättras och särskilt stöd erbjudas i alla ämnen. Svenska som andraspråk måste likaså anordnas för elever som har behov av detta.

Verksamheten i Årtaskolans särskola bedöms genomgående hålla mycket god kvalitet. Åtgärdsprogram måste dock utarbetas för elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolorna inom följande områden:

- Både Ängelsta- och Årtaskolan bör på en övergripande nivå följa upp elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Åtgärder bör speciellt vidtas för att öka måluppfyllelsen i svenska, engelska och matematik i Årtaskolan. Likaså behöver arbetet med att analysera resultaten förbättras.
- Värdegrundsarbetet behöver förbättras.
- Elevernas kännedom om målen för utbildningen behöver förbättras liksom elevernas möjligheter till inflytande över såväl verksamheten i stort som arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Rektorn bör analysera det stödbehov som finns på skolorna och ansvara för att stöd ges i alla ämnen till de elever som har behov av detta.
- Kvalitetsarbetet bör förbättras bl.a. med avseende på regelbunden utvärdering av resultat kring hur målen för utbildningen nås, analys av dessa resultat och förbättringsåtgärder som tydligt är kopplade till denna analys.

- Utbildningen skall vara avgiftsfri. Skolorna måste förändra sina rutiner så att avgifter och kostnader inte tas ut i strid med skollagen. Detta gäller bland annat i samband med simundervisning på Fyrishovsbadet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte för de elever som är i behov av detta (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram saknas i särskolan (5 kap. 1 § särskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Kunskaper

Enligt skollagen skall utbildningen i förskoleklassen ligga till grund för fortsatt skolgång. Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. I övrigt beskrivs verksamheten i Ångeltaskolans och Årstaskolans förskoleklass närmare under avsnittet ”Verksamhet”.

För utvärdering och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik används nationella ämnesprov i årskurs 5, läsutvecklingsschema, kallat LUS, screening av elevernas läs- och skrivförmåga i årskurserna 2 och 3 samt olika diagnosmaterial. Dessutom genomförs språkobservationer via ett språkprojekt, det så kallade Vaksalaprojektet¹. Detta sker även i förskoleklassen. För uppföljning och utvärdering av övriga ämnen har nyligen ett arbete påbörjats med att ta fram individuella utvecklingsplaner för varje enskild elev. Däremot saknas en övergripande uppföljning på skolnivå av de samlade kunskapsresultaten i andra ämnen än svenska, engelska och matematik varför området som helhet enligt inspektörerna är svårbedömt.

Enligt skolornas kvalitetsredovisning för år 2005 bedöms 100 procent av eleverna vara läskunniga efter årskurs 2. Resultatet på nationella ämnesproven för årskurs 5 år 2005 visar att Ångeltaskolan genomgående har bättre resultat än Årstaskolan. För båda skolorna tillsammans har resultaten förbättrats från år 2004 men försämrats jämfört med år 2003. Enligt skolledningen och lärarna beror skillnaderna mellan skolornas resultat huvudsakligen på att det i Årstaskolan finns fler elever som är svaga i sin språkutveckling och som är i behov av särskilt stöd. Detta har lett till en satsning på Vaksala språkprojekt samt erbjudande om särskilt stöd i svenska till de elever som bedöms vara i behov av detta. Enligt skolledningen har skolorna också påbörjat ett arbete med att analysera skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor.

¹ Projektet har fått sitt namn efter Vaksala kommun del som startade projektet. Projektet drivs nu vidare i Salabacke och Årsta skolområde och innebär bland annat att lärare i ett observationsschema dokumenterar och följer upp barns och elevers språkutveckling. Projektet involverar alla barn från första levnadsåret och upp till och med årskurs 9. Tanken är att språkprojektet skall göra det möjligt för lärarna att lättare kunna identifiera barn som är i behov av särskild språkstimulering.

Tabell 1, Nationella ämnesprov för år 5 i Ångelstaskolan och Årstaskolan tillsammans. Tabellen anger andel elever som, enligt statistik från skolorna, uppnått målen vid samtliga av provens delmoment.

	År 2003	År 2004	År 2005
Engelska	93 %	83 %	87.3 %
Matematik	80 %	65 %	77.5 %
Svenska	71 %	59 %	69 %

För år 2005 finns resultaten även redovisade separat för Ångelstaskolan respektive Årstaskolan. Dessa redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 2, Nationella ämnesprov för år 5 i Ångelstaskolan respektive Årstaskolan. Tabellen anger andel elever som, enligt statistik från skolorna, uppnått målen vid samtliga av provens delmoment år 2005.

	Ångelstaskolan År 2005	Årstaskolan År 2005
Engelska	93 %	76 %
Matematik	85 %	64 %
Svenska	72 %	64 %

Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 visar genomgående att måluppfyllelsen är svag. Inspektörerna bedömer att skolans satsning på läsutveckling Resultaten på nationella ämnesproven för årskurs 5 visar att måluppfyllelsen är svag i framför allt Årstaskolan. Enligt inspektörernas bedömning är det bra att skolan satsar på språkstimulering, men åtgärder bör vidtas för att öka måluppfyllelsen i alla tre ämnena. Skolans arbete med stöd till elever som har behov av detta, beskrivs och bedöms under avsnittet "Individanpassning, individuell studieplanering och stöd".

Sammantaget bedömer inspektörerna att skolorna på en övergripande nivå bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. I Årstaskolan behöver elevernas kunskapsresultat i engelska, matematik och svenska analyseras för att finna orsaker så att resultaten kan förbättras.

För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, skall kunna vara delaktiga i och ta ansvar för sin egen kunskapsutveckling, krävs att de har kännedom om de mål som skall uppnås i utbildningen. Inspektionen visar att ett arbete har påbörjats i båda skolorna med att göra målen kända för eleverna, t.ex. så finns målen för årskurserna 2 och 5 i svenska och matematik uppsatta på väggarna. Trots detta uppger många elever att man inte brukar prata om målen och att de sällan får information om vad de skall kunna efter ett avslutat moment. Detta kan skilja sig åt mellan olika lärare, men inspektörerna bedömer att elevernas kännedom om målen för utbildningen generellt sett behöver förbättras i båda skolorna.

Resultatet av arbetet med normer och värden

Eleverna i Årstaskolan upplever att de har vissa möjligheter till att påverka beslut som rör skolans verksamhet i stort. Via skolans elevråd och klassråd har de även möjligheter att framföra önskemål om förbättringar. Skolans elevråd har också lyckats genomdriva vissa önskade förbättringsåtgärder, t.ex. inköp av brickor i matsalen.

I Ångelstaskolan däremot upplever eleverna att de inte har särskilt stora möjligheter att påverka via elevrådet och att klassråden inte fungerar tillfredsställande. Exempelvis hålls inte klassrådsmöten regelbundet; i vissa klasser inte alls. I en klass i Ångelstaskolan deltar dock några elever i ett demokratiprojekt, som innebär att de genom kontakter med lokala politiker ges möjligheter att påverka. Bland annat har dessa elever fört fram önskemål om begränsad hastighet på en väg i närheten av skolan.

Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2005 visar den kommunövergripande enkäten att eleverna i Årstaskolan skattar sina möjligheter till delaktighet till 3.4 på en skala mellan 1.0 – 4.0, där 4.0 är det högsta värdet. Eleverna i Ångelstaskolan, däremot, skattar samma möjligheter till 2.9. Sammantaget för de båda skolorna ligger resultatet på 3.1 vilket kan jämföras med 3.3 för år 2004. Det finns inget krav i skolförfattningarna att vare sig klass- eller elevråd skall finnas, men detta är ett sätt för eleverna att lära sig hur man arbetar i demokratiska former, liksom det är ett forum för eleverna att kunna påverka verksamheten i stort. Inspektörerna bedömer att eleverna i Årstaskolan ges goda möjligheter att kunna påverka verksamheten i stort. I Ångelstaskolan, däremot, behöver detta förbättras.

När det gäller resultatet av skolornas arbete med trivsel och trygghet uppger samtliga intervjuade på båda skolorna att det i stort sett är lugnt och tryggt. Då och då kan dock osämja uppstå, framför allt på rasterna, men alla elever som inspektörerna samtalat med uppger att de då tar kontakt med någon vuxen som alltid ingriper. På båda skolorna finns också kamrattstödare som eleverna vid behov kan vända sig till. Personalen på särskolan påtalar att deras elever alltid blir mycket väl bemötta av övriga elever på skolan. Enligt skolornas kvalitetsredovisning för år 2005 visar den kommunövergripande trygghetsenkäten att eleverna skattar sin trygghet till 3.6 på en skala mellan 1.0 – 4.0. Mest trygga är eleverna i årskurs 3; minst trygga är eleverna i årskurs 6. Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. I detta avseende bedömer inspektörerna att tillfredsställande resultat uppnås i både Ångelstaskolan och Årstaskolan. Skolornas värdegrundsarbete och arbetet med att förebygga och åtgärda kränkningar redovisas under avsnittet ”Arbetsmiljö och delaktighet”.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

När det gäller värdegrundsarbete anges bland annat i läroplanen att alla som arbetar i skolan skall medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar och aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper. I Ångelstaskolan och Årstaskolan ingriper lärarna konsekvent när de ser att bråk eller kränkningar sker, men det förekommer enligt eleverna bråk som lärarna inte ser, framför allt på rasterna.

I Årtaskolan har flertalet elever rast samtidigt och då händer det ofta att bråk och osämja uppstår. Det finns lärare, iklädda självlysande västar, som ”vaktar” på rasterna, men två lärare räcker enligt eleverna inte till för att bevaka hela skolgården.

På båda skolorna genomförs regelbundet en rad olika värderingsövningar och på varje skola finns en mobbningsförebyggande grupp som bl.a. ansvarar för en s.k. ”fair-play-dag”, som går av stapeln en gång per år. I varje klass finns två elever utsedda till kamratstödare och i Årtaskolan finns en väl utvecklad fadderverksamhet. Skolorna har tagit fram gemensamma trivsel- och ordningsregler och i Ångeltaskolan fick inspektörerna se goda exempel på hur man aktivt använder sig av reglerna i samtal i klasserna.

Enligt inspektörerna vilar skolornas värdegrundsarbete på en bra grund. Handlingsprogrammen mot mobbning upplevs av lärarna som aktuella och används vid uppkomna konflikter. Systemet med kamratstödare fungerar bra på så sätt att eleverna uppger att de vänder sig till dessa, eller till någon vuxen, om det händer något. Det finns likaså en gemensam syn bland lärarna beträffande ordnings- och trivselfrågor. Inspektörerna bedömer dock att så länge bråk och osämja förekommer mellan elever, måste värdegrundsarbetet ständigt omprövas och förbättras. Det är därför angeläget att skolorna analyserar och skaffar sig kunskaper om varför bråk och osämja uppstår. I Årtaskolan kan det t.ex. vara av värde att se över det rådande systemet med gemensamma raster.

I detta sammanhang vill inspektörerna också påminna om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67), som trädde i kraft den 1 april 2006 och som bland annat innebär att skolans program mot kränkande behandling skall ersättas av en likabehandlingsplan. Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I likabehandlingsplanen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. För Ångelsta- och Årtaskolan finns var sin handlingsplan som redovisar skolornas förebyggande arbete mot mobbning. Dessutom finns ett dokument ”Handlingsplan för Årsta- och Ångeltaskolan angående kränkande särbehandling” som i första hand behandlar kränkningar mellan vuxna. I detta dokument tas även upp om vuxna kränker elever. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Enligt läroplanen skall läraren se till att alla elever får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. I både Årtaskolan och Ångeltaskolan är det dock enligt inspektörerna nästan alltid lärarna som ensam planerar undervisningen och beslutar om arbetssätt och arbetsformer. Som tidigare nämnts har eleverna bristfällig kännedom om målen för utbildningen. Detta får konsekvenser för elevernas inflytande över det egna lärandet eftersom det, enligt inspektörerna, inte är möjligt att ha inflytande över lärandet utan att känna till utbildningsmålen. Det är inte heller möjligt för eleverna att ta ansvar för sitt lärande om de inte ges tillfälle att vara delaktiga i exempelvis beslut om innehåll i undervisningen samt vilka arbetssätt och arbetsformer som lämpar sig bäst i olika sammanhang för att nå utbildningsmålen. Inspektörerna bedömer därför att eleverna bör ges mer inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Under avsnittet ”Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet” har även skolans samverkan med föräldrar granskats. Inspektörerna har bedömt denna vara av god kvalitet utan att ge fler kommentarer i denna rapport.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I förskoleklasserna råder enligt inspektörernas bedömning en bra balans mellan skolförberedande arbetsuppgifter och en mer lekbetonad verksamhet. En medveten satsning sker på barnens språkutveckling, bl.a. genom det tidigare omnämnda så kallade Vaksalapjektet.

Kännetecknande för organiseringen av undervisningen på både Ångeltaskolan och Årtaskolan är att klasslärare ansvarar för merparten av undervisningen i sin egen klass. Detta får till konsekvens att lärarna inte alltid har utbildning för den undervisning de bedriver. (Lärarnas utbildning bedöms i avsnittet ”Personal”, se nedan.) Enligt läroplanen skall eleverna lära sig utforska, lära och arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Lärarna skall likaså sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Enligt inspektörerna kan det utpräglade klasslärarsystemet och bristen på samverkan mellan olika lärare leda till att arbetssätt och arbetsformer i en del klasser inte anpassas till elevernas olika behov och förutsättningar, samt att vissa elever endast har begränsad tillgång till temaarbete och ämnesövergripande arbetsformer.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

I Ångeltaskolan och Årtaskolan finns enligt rektor och lärare fungerande rutiner för att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. Inspektörernas bedömning bekräftar detta. Genomförandet av ett stort antal screenings och diagnoser samt regelbundna diskussioner i klasskonferenser och elevvårdsteam borgar för att skolan har en bra kunskap om vilka elever som behöver särskilt stöd. Trots detta får inte alla elever det stöd de är i behov av. Samtliga intervjuade påtalade att stöd sällan eller aldrig ges i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Även i matematik är stödet begränsat, särskilt för de yngre eleverna. Enligt grundskoleförordningen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet och enligt läroplanen ansvarar rektorn för att undervisningen och elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Inspektörerna bedömer att rektorn bör analysera det stödbehov som finns på skolan och ansvara för att stöd ges till de elever som har behov av detta.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Skolornas arbete med att ge muntlig återkoppling till elever och information till föräldrar om elevernas utveckling via utvecklingssamtal bedöms i stort sett hålla god kvalitet. På Ångeltaskolan varierar dock både upplägg och innehåll i utvecklingssamtalen, beroende på vilken lärare klassen har. Några av de föräldrar som inspektörerna samtalade med anser att de inte får tillräckligt med information om barnens kunskapsutveckling.

På Årtaskolan följer utvecklingssamtalen ett mer enhetligt mönster. Eleverna får veta vad de gjort bra och vad de kan förbättra. De gemensamma överenskommelser som görs mellan elev, lärare och föräldrar dokumenteras i vad skolan benämns en individuell utvecklingsplan (IUP), som alla tre parter undertecknar. Lärarna uppger dock att de tycker det är svårt att skilja mellan en individuell utvecklingsplan och åtgärdsprogram.

Innehållet i de båda dokumenten flyter enligt dem ihop. Enligt inspektörerna är det bra att skolan kommit igång med att ta fram individuella utvecklingsplaner. Dessa bör dock, i enlighet med Skolverkets allmänna råd ”Den individuella utvecklingsplanen”, innehålla ett begränsat antal framåtsyftande individuella mål som eleven skall arbeta med på kort och lång sikt. Även skolans åtaganden skall slås fast. Individuella utvecklingsplaner skall enligt riktlinjerna tas fram för samtliga elever och ta fasta på såväl läroplanens mål att sträva mot som mål att uppnå. Åtgärdsprogram, däremot, skall utarbetas enbart för de elever som har svårigheter i skolan, till exempel de elever som inte bedöms uppnå målen. Innehållet i åtgärdsprogrammet blir då en handlingsplan för hur stödinsatserna skall utformas för att komma tillrätta med elevens specifika svårigheter.

Rutinerna kring utvecklingssamtalen kan enligt inspektörerna med fördel ses över, särskilt på Ångelstaskolan. Båda skolorna bör fortsätta arbetet med att utforma individuella utvecklingsplaner.

Under rubriken ”Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning” har även skolans utvärdering av elevers kunskaper och skolans uppföljning av olika kunskapsresultat granskats. Inspektörerna har bedömt att skolans arbete inom dessa områden är av god kvalitet, utan att ge fler kommentarer i denna rapport.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall en sådan redovisning upprättas varje år. Denna skall innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts. För Ångelstaskolan och Årstaskolan finns en kvalitetsredovisning för år 2005. Den är skriven efter en gemensam mall för Uppsala kommuns skolor och personalen har aktivt deltagit i framtagandet av denna redovisning. Inspektörerna finner efter inspektionsbesöket och efter studier av kvalitetsredovisningen, att skolorna vidtar åtgärder för utveckling och redovisar resultat som i viss mån beskriver huruvida målen för utbildningen nås. Dock bedömer inspektörerna att skolorna bättre och mer systematiskt bör utvärdera sin verksamhet och även vidta åtgärder som har ett tydligt samband med dessa utvärderingar. Exempelvis saknar inspektörerna regelbunden analys och förslag på åtgärder kring resultaten av de nationella ämnesproven. I ett sådant analysarbete blir skillnaderna i resultaten mellan de båda skolorna automatiskt föremål för intern diskussion och förbättringsarbete. Inspektörerna bedömer att båda skolorna bör förbättra sitt kvalitetsarbete avseende regelbunden utvärdering av resultat kring hur målen för utbildningen nås, analys av dessa resultat och förbättringsåtgärder som tydligt är kopplade till denna analys.

Skolledning och intern kommunikation

Under rubriken ”Skolledning och intern kommunikation” har granskats ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och skolans ledning, ansvarsfördelningen inom skolledningen samt om skolans ledning fungerar effektivt för styrning. Vidare har rektors förtroenhet liksom rektors ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen bedömts. Inspektörerna bedömer att dessa områden är av god kvalitet, utan att ge ytterligare kommentarer i denna rapport.

Årstaskolans särskola

Årstaskolans särskola har 19 elever och bedöms genomgående hålla mycket god kvalitet. Varje enskild elev i särskolan har en individuell utvecklingsplan, IUP, där individuella mål och framsteg dokumenteras och utvärderas.

Det finns en medveten satsning från personalens sida att successivt försöka öka elevernas möjligheter till inflytande genom att de bereds tillfällen att efter förmåga göra aktiva val. Den pedagogiska verksamheten utgår från målen i kursplanerna och varje enskild elev har ett individuellt schema anpassat till elevens specifika behov. Samtliga elever får enligt personal och skolledning det stöd och den hjälp de är i behov av. Däremot saknas åtgärdsprogram. Skolans arbete med att ge stöd till elever bedöms av inspektörerna fungera mycket väl. Detta till trots skall åtgärdsprogram enligt särskoleförordningen upprättas för de elever som behöver särskilt stöd utöver de behov som låg till grund för deras placering i särskolan. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste upprätta rutiner för att ta fram åtgärdsprogram.

Skolledningen bedöms ha en mycket god inblick i verksamheten, bl.a. genom att rektor varje morgon gör ett kort besök på särskolan och genom att båda biträdande rektorerna ansvarar för vissa delar av verksamheten. Mycket goda möjligheter finns också för samtlig personal att delta i planering av verksamheten, och särskolans personal ingår likaså i övriga skolans träffar och möten. Enligt inspektörerna borde dock särskolans verksamhet skrivas fram tydligare i den årliga kvalitetsredovisningen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till grundskolans utbildning och information om utbildning

På både Ängelstaskolan och Årstaskolan finns ett antal elever som bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Svenska som andraspråk anordnas dock inte, utan dessa elever erbjuds i stället svenska med stöd av speciallärare. Svenska som andraspråk är ett ämne med egen kursplan och kan enligt inspektörerna inte ersättas av en stödåtgärd. Inspektörerna bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk måste utformas på det sätt som anges i kursplanen för ämnet.

Under inspektionen kom det till inspektörernas kännedom att en begränsad avgift tas ut i samband med att eleverna åker till Fyrishovsbadet och simmar. Enligt författningarna skall utbildningen vara avgiftsfri och endast enstaka inslag får förekomma som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Skolorna måste enligt inspektörerna förändra sina rutiner så att avgifter och kostnader inte tas ut i strid med skollagen.

Under rubriken ”Tillgång till grundskolans utbildning och information till utbildning” har även tillgången till utbildning i modersmålsundervisning, språkval och elevens val bedömts. Vidare har informationen till elever och vårdnadshavare bedömts. Detta har av inspektörerna bedömts vara av god kvalitet.

Personal

Som tidigare påpekats innebär skolornas klassläraresystem att vissa lärare undervisar i ämnen de inte har utbildning för. Enligt författningarna skall lärare ha utbildning i de ämnen de i huvudsak undervisar i. Skolan bör därför se över den rådande fördelningen av lärarnas undervisningstimmar för att se om det i högre grad än vad som nu är fallet går att utnyttja lärarnas formella kompetens. En analys av hur skolan utnyttjar lärarnas ämnesutbildning kan likaså ligga till grund för en analys av måluppfyllelsen avseende elevernas kunskapsresultat, framför allt på Årstaskolan.

Under rubriken ”Personal” har även tillgången till lärare med pedagogisk högskoleutbildning granskats. Även skolledningens utbildning, sakkunskap och erfarenhet samt om skolan har tillgång till lärare med speciell kompetens som exempelvis speciallärare har bedömts. Vidare har personalens och skolledningens tillgång till kompetensutveckling granskats. Inspektörerna har bedömt att tillgången inom dessa områden är god, utan att ge ytterligare kommentarer i denna rapport.

Läromedel, pedagogiska materiel och utrustning

Under rubriken ”Läromedel, pedagogiska materiel och utrustning” har resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna bedömts. Inspektörerna har bedömt att de materiella resurserna gör det möjligt att genomföra utbildningen, utan att ge ytterligare kommentarer i denna rapport.

Datum	Ort
2006-11-01	Stockholm

Elisabeth Ritchey

Jan Engstedt

Pia-Lotta Sahlström